

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

9

Vragen van de leden **Schuurman** (CU) en **Noten** (PvdA) op 20 mei 2009 meegedeeld aan de minister-president en de minister van Financiën over het Nederlands financieel beleid.

1

Welke waren de belangrijkste beweegredenen van de regering om af te zien van de bestaande wettelijke mogelijkheid tot generieke verhoging van de belastingen ter bestrijding van de gevolgen van de economische crisis (tijdelijke crisisbelasting)?

2

Kan de regering aangeven hoe de balans is tussen lastenverzwaring en bezuinigingen op de uitgaven in het pakket maatregelen dat vanaf 2012 wordt voorzien ter vermindering van het financieringstekort en de staatsschuld?

3

Deelt de regering onze opvatting dat een scherpe stijging van hogere inkomens en een snelle toename van de inkomensverschillen in de afgelopen jaren, in veel gevallen zo niet mede oorzaak dan toch wel direct gevolg zijn geweest van het speculatieve financiële klimaat dat tot de kredietcrisis heeft geleid?

4

Heeft de regering in dit kader overwogen in plaats van de nu

voorgestelde verhoging van het huurwaardeforfait voor woningen met een WOZ-waarde van meer dan 1 miljoen euro, de hypotheekrenteaftrek te maximeren op leningen van 900.000 euro (een vergelijkbare grens)? Wat zou de structurele meeropbrengst van dit alternatief zijn?

5

Heeft de regering daarenboven overwogen de aftrekbaarheid van pensioenpremies in de zogeheten tweede pijler te beperken tot de inkomensgrens die voor de derde pijler pensioenen geldt? Wat zou de opbrengst van een dergelijke maatregel zijn?

6

Zijn er andere maatregelen door de regering overwogen om de inkomens boven de zogeheten «Balkenende-norm» een extra bijdrage te laten leveren aan de bestrijding van de effecten van de kredietcrisis op de overheidsfinanciën, zoals een nieuw toptarief in de Inkomstenbelasting van 60% over het belastbaar inkomen vanaf meergenoemde norm (waarbij hierboven de hypotheekrente in aftrek blijft tegen 52%)?

7

Zo niet, hoe denkt de regering recht te doen aan de rechtvaardigheid dat juist in deze tijden de sterkste schouders de zwaarste lasten dienen te dragen?

Antwoord

Antwoorden van de heer **Balkenende**, minister-president en minister van Algemene Zaken en de heer **Bos**, minister van Financiën. (Ontvangen 25 juni 2009)

1

Het kabinet heeft in haar beleidsreactie op de economische crisis ervoor gekozen om op korte termijn de economie te stimuleren en via lange termijn maatregelen stappen te zetten om de overheidsfinanciën weer op orde te krijgen. Het kabinet is hiertoe gekomen vanwege de ernst en omvang van de huidige crisis. Juist nu dient het kabinet haar voorgenomen beleid uit te voeren en aan te scherpen via aanvullende maatregelen (zoals aangekondigd in het Aanvullend beleidsakkoord) zodat de overheid haar rol binnen de economie blijft spelen en een bijdrage kan leveren aan het herstel van vertrouwen en de economische ontwikkeling. Nu ombuigen of lastenverzwaren door introductie van bijvoorbeeld de door u genoemde crisisbelasting is daarmee volgens het kabinet onverstandig. Dit werkt pro-cyclisch uit in een tijd die een dergelijke reactie van overheidswege niet kan gebruiken.

2

Het kabinet heeft een aantal besluiten genomen die op de langere termijn tot verbetering van de houdbaarheid

van de overheidsfinanciën moeten leiden. Het gaat hierbij om maatregelen in het Eigen Woning Forfait, de zorgkosten en het voornemen de AOW leeftijd naar 67 te verhogen, rekening houdend met zware beroepen. In totaal levert dit een bijdrage aan de houdbaarheid op van 1,3% BBP. Het EWF en de reductie in de zorgtoeslag zijn maatregelen die als lastenverzwaring worden ervaren door de burger. Daarnaast is ook aanpassing van het Witteveenkader onderdeel van de AOW maatregel hetgeen ook een lastenverzwaring betreft. Maatregelen in de zorg en de verhoging van de AOW leeftijd in enge zin zijn uitgavenmaatregelen. Per saldo zal daarmee ongeveer de helft van deze maatregelen aan de lastenkant worden ingevuld.

3

Uit diverse onderzoeken blijkt dat Nederland een over de jaren heen een relatief constante, en ten opzichte van andere landen een lage loon- en inkomensongelijkheid kent. De regering wil derhalve niet de oorzaken van de kredietcrisis zoeken in veranderingen in de Nederlandse inkomensverdeling. Dit neemt niet weg dat de regering onveranderd blijft streven naar een evenwichtige inkomensontwikkeling. Met name in deze crisistijd – die zich manifesteert in een olopende werkloosheid en minder inkomenszekerheid – is het belangrijk om excessen uit te sluiten. Daarom heeft dit kabinet bijvoorbeeld de Wet Belastingheffing excessieve beloningsbestanddelen ingevoerd en worden bijvoorbeeld condities gesteld aan de financiële instellingen die gebruik maken van overheidsregelingen. Voor de financiële sector in het bijzonder geldt dat vanuit de vormgeving van (variabele) beloningsstructuren prikkels kunnen ontstaan voor excessieve risicoacceptatie. Daarom zullen DNB en AFM beloningsstructuren nadrukkelijk onder financieel toezicht brengen. Ook heeft de minister van Financiën met de sector onlangs een Herenakkoord gesloten met betrekking tot beperking van variabele beloningen, in het bijzonder bonussen, en het creëren van een duurzaam beloningsbeleid. Om het vertrouwen dat het spaarders en beleggers in financiële instellingen stellen, is het van belang dat dit akkoord goed wordt nageleefd.

4, 5 en 6

Bij vraag 4, 5 en 6 geldt dat het kabinet veel maatregelen heeft overwogen. Uiteindelijk heeft het kabinet besloten tot het pakket zoals gepresenteerd in het aanvullend beleidsakkoord. Dit pakket acht het kabinet evenwichtig op zowel economische, herverdelings als budgettaire aspecten. In het rapport van de commissie-Gerritse is een overzicht van mogelijke maatregelen gepresenteerd. Zo bevat het rapport een vergelijkbare houdbaarheidsmaatregel als de door de leden gesuggereerde maximering van de hypotheekrente aftrek op 900.000 euro. Deze maatregel zou inhouden dat de mogelijkheid voor hypotheekrenteaftrek vervalt voor het deel van de hypotheekschuld dat boven de € 1 miljoen ligt. Hierdoor zou bij deze optie het eigenwoningforfait boven die grens van € 1 miljoen komen te vervallen. De grens van € 1 miljoen zou voorts niet geïndexeerd worden. Het houdbaarheidseffect van deze maatregel zou 0,5% van het BBP bedragen. Het kabinet heeft echter, zoals hiervoor al opgemerkt, niet voor deze maatregel gekozen. Aftopping van de fiscale facilitering van pensioenpremies heeft diverse gevolgen. Aftopping resulteert in een extra opbrengst als gevolg van het vervallen van een deel van de premieaftrek. Bovendien ontstaat een extra opbrengst in box 3. Daar staat een derving tegenover omdat op termijn een deel van de belastingopbrengst over uitkeringen komt te vervallen. Bij de beschreven inkomensgrens van € 167.172 (franchise: € 11.345 en premiegrondslag: € 155.827) zou het eerstejaarseffect ongeveer € 280 mln. zijn, terwijl de structurele opbrengst € 70 mln. zou bedragen.

7

Nederland en de wereldeconomie bevinden zich in een zware economische crisis. In economische crises is het risico dat juist de zwakkeren in de samenleving het sterkst getroffen worden. Het kabinetsbeleid is er onder andere opgericht om dat zoveel mogelijk te voorkomen en met gerichte uitgaven bij te dragen aan herstel van de economie. Het gaat dan bijvoorbeeld om maatregelen ter voorkoming van jeugdwerkloosheid, de introductie

van Werktijdverkorting en de deeltijd WW. Het betekent ook dat noodzakelijke (sociale) uitgaven in stand kunnen blijven ondanks de grote aanslag op de overheidsfinanciën en dat de inkomens zich ook in 2009 evenwichtig kunnen ontwikkelen.